

DAPHNE VAN RAPENBURGH

Dag, m'n kind

Daphne van Rapenburgh

Dag, m'n kind...

Westfriesland

WATERSNOOD

Ineens waren ze er niet meer
Zijn geliefden van weleer
Een hels getij
Rukte hen van z'n zij
Geen hand, geen kus, geen groet
Niets wat hen leven doet.

Van steen geworden zijn hun namen
Slechts in zijn hart zijn ze nog samen
Hooft hij hun stem, hun lach
Zegt ze dan stil gedag
Zoekt aan de Hemelbogen
Hun twinkelende ogen
En tussen alle sterren
Hooft hij hun roep van verre:
Vader, een hand, een kus, een groet!
Vader, houd goede moed!

Daphne van Rapenburgh

HOOFDSTUK 1

Augustus 1952

Op het moment dat de pendule halfvijf sloeg die middag, stond Nellie op uit haar stoel. De klokslag was voor haar het signaal om haar handtas en sleutels te pakken en de deur uit te gaan.

In het kleine gangetje bleef ze even staan en de twijfels kwamen weer boven die haar de hele dag al bezighielden. Zou ze wel gaan? De dokter zou zeker veel vragen stellen, ook vervelende, en dan kwam alles weer boven en moest ze zorgen dat ze zichzelf in de hand hield. Ze mocht zeker niet janken, dat moest ze thuis doen als niemand het zag... Het was beter om niet te gaan, dan hoefde ze nergens tegen op te zien. Maar ja, niet gaan was niet netjes, want de dokter rekende op haar, hij had die tijd voor haar gereserveerd, en misschien kon hij iets aan die vreselijke hoofdpijn doen waar ze al dagen mee geplaagd werd. Dus toch maar gaan...

Dicht langs de huizen liep ze, een gewoonte die ze zich eigen had gemaakt sinds ze in Scharnisse woonde waar ze niemand kende en nog nooit een woord met iemand had gewisseld, althans niet met de dorpsbewoners. Wel met de melkboer en de olieman, want die kwamen aan de deur. Zonder dat ze het in de gaten had liep ze in een veel te hoog tempo, waardoor ze na een paar honderd meter zo rood zag als een kreeft, want de zon brandde onbarmhartig in het smalle straatje waar geen zuchtje wind te bekennen was. 'Ben je ziek?' klonk het ineens tegenover haar. Ze keek in het gezicht van een oude man in een invalidenwagentje. 'Nee hoor, nee hoor,' antwoordde ze haastig en ze wilde doorlopen, maar daar kreeg ze de kans niet voor want de oude man wilde nog het een en ander weten. 'Waarom loop je dan zo hard met die hitte?' 't Was bij mij thuis nog zeven-

entwintig graden in de schaduw zo-even. Dus rustig aan, hoor, dat doen ze in die warme landen ook. Laat me eens even naar je kijken om te zien van wie je er een bent? Nee, nee, ik kan je niet thuisbrengen, ben je hier op vakantie?’

‘Nee, ik woon hier.’

‘O, waar woon je dan?’

‘In de Havenstraat.’

‘In de Havenstraat? Daar woon ik ook, in het laatste huisje vlak bij de kaai. Da’s ook toevallig, hè?’

‘Ja, dat is het, maar ik ga nu door want ik moet om vijf uur bij de dokter zijn.’

‘Zie je wel dat je ziek bent? Daarom zal ik je niet langer ophouden, als je me belooft dat je eens gauw bij me op de koffie komt. En wat ik nog vergat te zeggen: ik ben Simon, Simon Meertens. Maar als je me ‘ouwe Simon’ noemt, vind ik het ook goed, want dat zeggen ze hier allemaal. Nou, dag kind, tot ziens. En gauw komen, hoor!’

Ze knikte instemmend en was blij dat hij haar door liet gaan, want het was vijf voor vijf en ze had nog een paar honderd meter te gaan.

Die paar honderd meter liepen ineens veel lichter! En ze schoof niet meer zo dicht langs de huizen, durfde zelfs om zich heen te kijken. Kwam dat door die ouwe man, die Simon Meertens? Hij was immers, na al die weken hier, de eerste die haar aansprak en haar zelfs op de koffie vroeg. De uitnodiging had een blij gevoel in haar boven gebracht waardoor ze met wat meer moed op de huisbel van de dokter drukte.

Er werd opgedaan door een jong meisje dat haar de wachtkamer wees, waar ze de enige patiënt bleek te zijn. Ze ging zitten en keek de ruimte rond. Er hing een rek met folders aan de muur en een schilderij van een berglandschap. Maar Nellies blik bleef rusten op een foto van een boerenhoeve met een kar met ingespannen paarden op het erf en een waslijn waaraan de was te drogen hing.

Ineens dacht ze terug aan haar kinderjaren, toen ze samen met haar broer Martijn naar school liep en dan een boerderij passeerde waar altijd een was wapperde, vaak met grote onderbroeken. Dan zei Martijn: ‘Kijk, die met die lange pijpen is van de boer en die korte bolle broek is van de boerin, die trekt ze aan als ze naar de markt gaat en appels en peren koopt. Hoeft ze geen tas mee te nemen...’ Dan lachten ze en moest ze Martijn er steeds aan herinneren dat ze door moesten lopen om op tijd op school te zijn. Want als de deur dicht was, moesten ze aanbellen en dan deed het schoolhoofd zelf open en dat werd weer aan vader verteld.

‘U kunt komen,’ klonk het achter haar en ze volgde een lange slanke man die haar zijn spreekkamer binnenliet en haar een stoel aanbood.

‘Wat kan ik voor u doen?’ vroeg hij.

Hoewel ze zich al dagenlang had voorbereid op de ontmoeting met de voor haar onbekende dokter, voelde ze zich ineens ongemakkelijk. Ook al omdat de dokter een beetje op haar vader leek door zijn strenge gezicht en donkere bril. Ze vermande zich echter en zei fier: ‘Ik wil graag als patiënt bij u ingeschreven worden.’

‘Dat kan en dat zullen we meteen maar doen ook,’ vond de dokter en hij haalde een formulier uit zijn bureaulade.

‘Ik moet u wel enige vragen stellen,’ vervolgde hij, ‘maar daar zult u geen bezwaar tegen hebben, neem ik aan?’

‘Nee, dokter.’

‘Hoe is uw achternaam?’

‘Van de Sande.’

‘En de voorletters?’

‘P.J., Petronella Johanna.’

‘Juist ja. En uw geboortedatum?’

‘Elf mei negentiendertig.’

‘En uw adres?’

‘Havenstraat 14 alhier, Scharnisse dus.’

‘Bent u gehuwd of ongehuwd?’

‘Ongehuwd.’

‘Wat is uw beroep?’

‘Breister, modellenbreister.’

‘Staat u ingeschreven bij een ziekenfonds of bent u particulier?’

‘O, daar vraagt u me wat.’

‘Weet u dat niet?’

‘Nee dokter, daar heb ik nog nooit van gehoord.’

‘Maar u werkt toch als breister?’

‘Ja, dokter.’

‘Dan krijgt u toch een ziekencoupon van uw werkgever?’

‘Nee, dokter, die heb ik nooit ontvangen.’

‘Leeft uw vader nog?’

‘Ja, dokter.’

‘En is hij in loondienst?’

‘Ja, dokter.’

‘Dan vermoed ik dat u in gezinsverband bent verzekerd. Kunt u hem dat vragen, u woont toch nog bij uw ouders?’

‘Nee, dokter.’

‘Nee? Woont u dan alleen?’

‘Ja, ik woon alleen, en ik... eh...’

‘Heeft u nog wel contact met uw ouders? Als arts moet ik dat weten ingeval er zich iets voordoet met u, begrijpt u?’

‘Ja, ik begrijp het, maar... het is zo... dat ik op het ogenblik...’ hikkelde Nellie, bij wie de onzekerheid ineens weer toesloeg waardoor haar gezicht steeds roder werd en er ook nog tranen achter haar ogen drongen. En die mochten niet gezien worden, want dan zou de dokter verder vragen en moest ze hem zeggen dat ze zo naar thuis verlangde. Naar moeder, met wie ze als oudste dochter de huishouding deed omdat vader het zo wilde. Naar vader, die al maanden niet meer tegen haar sprak omdat ze hem bedrogen had, zo hij zei, en die haar min of meer liet voelen dat het voor zijn gezin beter was als ze wegging, want zo’n goed voorbeeld

was ze niet voor haar zus en broertjes. Toen ze dan op een dag met de bus en de boot naar het andere eiland moest om de breiwinkel in Zeedorpe te bezoeken, liep ze langs een sigarenwinkel met een raam vol advertenties. En daar stond het huisje in de Havenstraat te huur, gemeubileerd en wel en voor vier gulden vijftig per week. Ze was er blij mee geweest, maar wist toen niet dat de eenzaamheid zo kon knagen...

En Martijn was nog maar één keer geweest. Als boerenknecht was hij druk met de oogst, had hij gezegd. Misschien kwam hij aanstaande zondag, misschien ook niet, want vader wilde dat reizen op zondag niet. Als streng christen vond vader dat de zondag daar niet voor was.

‘Voelt u zich wel goed?’ hoorde ze de dokter vragen.

‘Ja, wel goed,’ antwoordde ze afwezig, en ze probeerde de verdrietige gedachten van zich af te schudden.

Na het onderzoek liet de dokter haar uit. Hij nam zich voor om over een week nog even een kijkje te nemen in de Havenstraat op nummer veertien.

Daar was Nellie nu naar op weg, puffend onder de brandende augustuszon waarvan de warmte als een dikke deken over het dorp hing.

In haar huisje was de temperatuur een stuk aangenamer omdat ze die ochtend aan de zonkant de luiken gesloten had. Ze was daar blij mee toen ze zich zuchtend en met een bonkende hoofdpijn op een stoel liet vallen en met een zorgelijke blik voor zich uit keek, want haar maag voelde leeg aan en veel te eten was er niet. De paar boterhammen die er lagen waren voor morgen. Net als die ene gulden in haar portemonnee, daar moest de bus van betaald worden. De bus naar Zeedorpe, naar de breiwinkel die vandaag op slot was. *Wegens omstandigheden gesloten* stond er op de deur en dat was een grote tegenvaller geweest waarmee de kans op een flinke som geld ook was verkeken. Achteneveertig gulden, daar had ze op gerekend: twintig voor

de herentruï, achttien voor de damestrui en tien voor het roze meisjesvestje dat er beeldig uitzag. Het boodschappenlijstje dat in haar jaszak zat had ze op weg naar huis tot een klein propje geknepen om haar teleurstelling kwijt te raken.

Zodoende bleef de provisiekast leeg, en haar knorrende maag ook. Kwam Martijn maar gauw, dan kon hij haar wat geld lenen en dan zou ze hem om haar spaarbankboekje kunnen vragen. Dat had vader in beheer, en vader zou toch wel begrijpen dat ze onkosten moest maken?

‘O Martijn, kom gauw, want als de breiwinkel morgen weer dicht is, heb ik niks meer te eten en maandag komt die man om de huur...’

HOOFDSTUK 2

En Martijn kwam. Althans, dat dacht ze, want toen ze enige tijd later de was binnenhaalde, hoorde ze een motor aankomen en stoppen voor haar huisje.

‘Martijn!’

Het was een uitroep van wanhoop en vreugde waarmee ze naar binnen stormde en het wasgoed op een stoel gooide om de deur voor hem te openen.

Maar dat was niet meer nodig, hij stond al in het kamer-tje. Juist toen ze hem wilde vragen of hij door het sleutelgat naar binnen was gekropen, zag ze dat het Martijn niet was, maar een vreemde man, die haar even stomverbaasd en achterdochtig aanstaarde als zij hem. Terwijl hij zijn pilotenkap afdeed en zijn motorjas over een stoel gooide, vroeg hij op scherpe toon: ‘Wat doe jij hier, en wie heeft je hier binnengelaten?’

‘Dat kan ik beter aan u vragen,’ vond Nellie, die snel een stap achteruit deed omdat haar weerwoord de man heel kwaad leek te maken.

Hij pakte haar ruw bij de schouders en zei woedend: ‘Verwacht jij van mij dat ik jou moet vragen of ik mijn eigen huis binnen mag? Ben je nou helemaal bedonderd, indringer die je bent! Als je niet gauw maakt dat je buiten komt, haal ik de politie erbij. Ophoepelen jij, en gauw een beetje. Nou? Komt er nog wat van?’

Maar er kwam niks van, want Nellie was volkomen over-donderd. Ze stond nog steeds op dezelfde plek en staarde vol ongeloof naar die vreemde man, die heel kwaad leek en goed de weg wist in het huisje. Hij hing zijn motorkleding in de gangkast, liep naar de keuken waar hij een ketel water op het gas zette en riep: ‘Zijn dat alle koffiebonen die je voor me hebt bewaard? Mooie griet ben jij, hoor! De provisiekast is ook al helemaal leeg. Makkelijk hè, vreten op andermans kosten? Maar ik haal het wel bij je terug, hoor.’

Bij jou of bij je ouders, want je zult wel van huis weggelopen zijn. Dat doen veel kinderen van jouw leeftijd, maar niet in mijn huis. Ik heb genoeg rottigheid gehad met het vrouwvolk. Bij mij vinden jullie geen genade meer. En wat hoor ik? Zit je te janken? Ja, natuurlijk... Ik zat er al op te wachten. Dat deed zij ook altijd als ik kwaad op haar was omdat ze m'n centen er weer eens had doorgedraaid. En maar liegen dat ze haar portemonnee had verloren of bestolen was. En maar janken, want ze wist dat ik daar niet tegen kon. En wat deed ik? Ik deed niks. Ook niet toen ik terugkwam van vijf maanden varen en ze me vertelde dat ze zwanger was. Blij als ik was zwierde ik met haar de kamer rond en vroeg, na veel kusjes, hoever ze was. 'Drie maanden,' antwoordde ze en we zwierden weer vrolijk verder. Maar door de blijde gedachten dat ik vader ging worden, kon ik die nacht niet slapen en ging ik rekenen, waardoor ik ineens begreep dat ze me bedrogen had. Ik schrok er geweldig van, maar ik zei niets. Ik maakte haar er niet voor wakker, want ik was stapelgek op haar, ook al omdat ik haar mooie warme lijf tegen me aan voelde.

M'n moeder denkt nog steeds dat het mijn kind is, ze heeft er nooit bij stilgestaan en ik laat het zo. Volgende maand wordt mijn dochter veertien, dus ongeveer jouw leeftijd. Ja, ik was al heel jong vader. Eenentwintig... Eigenlijk te jong, vind je ook niet? Moet ik voor jou ook koffie inschenken? 't Is wel zwart, hoor, want de melk is op, zie ik.'

Toen hij met de koffie binnenkwam, lag ze op haar knieën voor de kast waar haar kleding in lag.

'Wat ben je aan het doen?' vroeg hij zonder een spoor van boosheid in zijn stem.

'M'n spullen aan het pakken, dat wilt u toch?' antwoordde Nellie, die steeds wantrouwiger werd tegenover die vreemde man met zijn wisselende stemmingen.

'Nou ja, dat kan nog wel even wachten, we kunnen toch eerst koffiedrinken?'

‘Nee, daar heb ik geen tijd voor. Over een uur gaat de laatste bus en die moet ik hebben.’

‘Waar ga je dan heen?’

‘Dat weet ik nog niet. Misschien loop ik eerst naar die dokter bij wie ik vanmiddag ben geweest. Dan vraag ik hem wel of hij een nachtverblijf voor me weet.’

‘Dat doe je niet, hoor je me!’ kwam de man ineens weer fel. ‘Ik heb een naam te verliezen bij die man. ’t Was toch dokter Meeuwse?’

Ze knikte instemmend en hij vervolgde: ‘Juist, dat dacht ik al. Bij hem heb ik van ’t voorjaar nog een serre gebouwd achter z’n huis, en die dokter zal niet begrijpen dat ik ’s avonds laat nog een kind buiten de deur zet. Dus kom koffiedrinken, dan zoeken we samen naar een oplossing. Nu m’n ergste woede voorbij is wil ik je wel bekennen dat ik al gezien heb dat je een net kind bent, want m’n huisje ziet er keurig uit. Overal. En kijk niet zo angstig naar me, want ik vreet je heus niet op. Ik mag dan een grote bek hebben, maar ik heb nog wel fatsoen, hoor! Ik ga je straks vertellen hoe ik aan dit huisje ben gekomen, maar nu ben jij aan de beurt met vertellen.’

‘Ik?’

‘Ja, jij. Vind je het zo gek dat ik dat van je vraag? Ik mag toch wel weten wie en wat je bent? Je gaat in m’n huis wonen. Je slaapt in mijn bed. Je eet m’n provisiekast leeg. Mag ik dan alsjeblieft aan je vragen wie je bent? En geen leugens, hè? Want dan breng ik je zonder pardon meteen naar het kolenhok, dan mag je daar overnachten. Nou, vertel en begin maar met je naam.’

‘Ik heet Nellie.’

‘En verder?’

‘Nellie van de Sande.’

‘En hoe oud ben je?’

‘Tweeëntwintig.’

‘Je liegt!’

‘Nee, ik lieg niet, ik ben van negentiendertig.’

‘Hoe bestaat het! Je lijkt zestien, hooguit zeventien. Misschien komt dat omdat je zo schriel bent. Zo klein en plat... Kreeg je thuis wel genoeg te eten?’

‘Ja, natuurlijk. Ik heb een heel goede moeder, heel goede ouders, bedoel ik.’

‘Waarom loop je dan bij ze weg?’

‘Dat kwam door een... eh... conflict...’

‘Wat voor conflict?’

‘Dat houd ik liever voor mezelf.’

‘Ben ik het niet mee eens, dus vertel!’

Maar Nellie zweeg en ineens waren er weer tranen. Tranen om moeder, om de bonkende hoofdpijn, de misselijkheid door de honger en de ellendige situatie waarin ze zich bevond.

‘Waarom huil je nou? Ik doe toch niet meer lelijk tegen je?’

Hij klonk zorgelijk, waardoor ze durfde te zeggen: ‘Ik verlang zo naar thuis... naar moeder... ze is zo zachtaardig en dat mis ik zo...’

‘Ja, dat begrijp ik. Ik heb ook zo’n moeder. Zal ik je dan naar je huis brengen? Dat kan makkelijk, hoor, er kunnen twee personen op de motor.’

Ze schudde haar hoofd terwijl ze haar tranen droogde en zei: ‘Nee, dat kan niet, we halen de laatste boot niet meer.’

‘De laatste boot? Waar wonen je ouders dan?’

‘Op Oostvlake.’

‘O, mijn moeder op Vliedbergen, daar ben ik ook geboren en getogen. En nu we het daar toch over hebben zal ik me maar eens aan je voorstellen, daar kwam het steeds niet van. Ik heet Frans. Frans Brouwer, en ik word op vijf december aanstaande zesendertig jaar. Ja, ik ben op sinterklaasdag geboren. Mijn vader wilde m’n moeder een groot cadeau geven voor haar sinterklaas en zodoende kwam ik: tien pond zwaar... ’t Was de verrassing van haar le-

ven en misschien is dat de reden dat ik enig kind ben gebleven. En geloof me, daar is niks aan, hoor, altijd alleen zijn. Daarom wil ik zelf een groot gezin, lekker levendig met dat gekrioel om me heen, en dan een lief vrouwtje dat 's avonds bij de haard zit te breien. Gezellig, hoor! Maar dat wilde m'n vrouw allemaal niet. Ze wilde 's avonds uit, zich mooi opdoffen en dan bekeken worden... En dat werd ze, geloof me maar. Ze keken allemaal naar haar, zowel de mannen als de vrouwen. Want ze was mooi, prachtig zelfs. En daardoor moet ik nog vaak denken aan die muzikant die in mijn kinderjaren door onze straat liep met z'n harmonica en altijd zong: 'Mooie vrouwen zijn niet te vertrouwen, mooie vrouwen heb je nooit alleen...' Ja, dat zong-ie altijd. En ik weet bijna zeker dat-ie z'n neus gestoten heeft bij zo'n vrouw, net als ik. Maar we dwalen af. Weet jij nog waar we het over hadden?'

'Ja, u was bezig met u voor te stellen.'

'O ja, nu weet ik het weer, en geen u, hè? Ik heet Frans en jij Nellie, en dat is dat. En m'n leeftijd had ik al gezegd, hè?'

'Ja.'

'Nou, dan rest me nog te zeggen dat ik een meter tachtig ben en negentig kilo weeg, dat ik timmerman ben en voor mezelf werk. Mijn liefhebberijen zijn vissen en naar de film gaan. Zo, en nu jij. Begin maar met het conflict, want daar ben ik erg benieuwd naar, ook al omdat je me geen ruzieachtig type lijkt. Je mag ook beginnen met te vertellen hoe je aan de sleutel kwam van mijn huis, want daar ben ik nog meer benieuwd naar, alhoewel ik al een vermoeden heb hoe het is gegaan. Maar ik zou zeggen, begin met het conflict.'

'Daar praat ik liever niet over. Ik heb mijn zuster beloofd het nooit verder te vertellen.'

'Maar wat heeft je zuster met jouw conflict te maken?'

'Het is bij haar begonnen...'

‘O, dat is ook wat. En als ik je nou beloof dat ik zal zwijgen als het graf, geloof je me dan?’

‘Ik ken je niet.’

‘Dat is waar, maar ik wil er wel op zweren bij God.’

‘Geloof je dan?’

‘Ja, maar op mijn manier.’

‘En wat wil dat zeggen?’

‘Nou ja, ik bedoel... ik ga nooit naar de kerk, maar als ik zit te vissen en ik kijk naar de verre horizon, ik hoor het water tegen m'n bootje klotsen, ik eet m'n broodje en ik zie een vlucht eenden over het water scheren, nou... dan zeg ik hardop: ‘God, dank U voor al dit moois en ik hoop dat wij mensen dit alles nog lang mogen houden.’ Zulke dingen maak ik dan van mezelf mee, en ik meen ze zeer. En nu ik dit allemaal aan je vertel, schiet me ineens te binnen dat ik de vis vergeten ben.’

‘Welke vis?’

‘Nou, het zootje vis dat ik vandaag heb gevangen. Het zit nog in de tas van de motor.’

‘Is het vis om te bakken?’ vroeg Nellie en met de gedachten daaraan liep het water haar in de mond.

‘En of! Wat dacht je van vijf schollen, twee tongen en drie botjes? Genoeg te bakken, hè?’

‘Zou ik er één van mogen?’ bedelde Nellie ineens vrijpostig.

‘Ik heb zo'n honger...’

‘Honger? Hoe kan dat nou, heb je niet genoeg gegeten?’

‘Nee, want er was bijna niets in huis. Eén boterham maar, en die heb ik als ontbijt genomen.’

‘Ook belachelijk. Waarom haal je dan niets?’

‘M'n geld is ook op.’

‘Mooie boel, zeg! Dus als ik niet gekomen was, zou jij gewoon verhongeren? Hoe haal je het in je hersens om op die manier weg te lopen van huis? Een goed thuis, als ik jou moet geloven. 't Wordt tijd dat je onder goede leiding komt te staan, want zelf brouw je er niks van.’

‘De breiwinkel was gesloten,’ verdedigde Nellie zich, ‘daar komt het door.’

‘Wat heeft de breiwinkel ermee te maken?’ vroeg Frans verbaasd. ‘Je eet toch geen wol?’

‘Nee, natuurlijk niet, maar ik brei modellen voor de etalage van die winkel en als die winkel gesloten is, kan ik niets verkopen en heb ik geen geld.’

‘O, zit het zo. Ik denk dat ik het ga begrijpen. Daarom liggen die truien daar op het dressoir. Goh, die zijn wel mooi, zeg. Vooral die grijze. Een schipperstrui heet zo’n model, geloof ik. Maar nu eerst de vis. Help je even mee, des te eerder heb je iets te eten.’

Even later stonden ze samen bij het aanrecht de vis schoon te maken, en na een kwartier lag de eerste schol al in de koekenpan en stond de rest, gezouten en wel, uit te lekken in een vergiet.

‘Dat heb je meer gedaan,’ zei Frans ineens omdat hij de stilte in de keuken beu werd. ‘Je bent er verrekke handig in!’

Ze knikte en ging even aan het keukentafeltje zitten omdat ze zich niet lekker voelde.

‘Je ziet erg wit,’ vond Frans, ‘en daarom doen we het zo: ik ga verder met bakken en jij gaat de eerste schol eten.’

Ze gehoorzaamde omdat ze voelde dat het zo moest en vroeg zich intussen af waar ze de komende nacht zou doorbrengen. Samen onder één dak met Frans, daar was geen denken aan. Maar waar dan? Misschien in het washokje achter het kolenhok. En dan morgen naarstig op zoek naar een ander onderkomen. Misschien was er nog een vakantiehuisje beschikbaar in Scharnisse of anders in Zeedorpe. Het was te hopen, want zoals nu kon het niet blijven.

Omdat de pendule tien uur sloeg, vlogen Nellies gedachten ineens weer terug naar huis waar iedereen om tien uur naar bed moest. Zo wilde vader het. En dan kwam moeder naar boven om haar en Greet welterusten te wensen en

het avondgebed op te zeggen. En dan, zodra moeder weg was, begon Greet te vertellen over de voorbije dag bij haar op kantoor waar ze werkte. Van de leuke mannelijke collega's met wie ze flirtte, maar met wie ze geen verkering wilde. 'O nee!' riep ze dan zachtjes zodat vader en moeder haar niet konden horen. 'Geen mannen aan m'n lijf! Geen kinderen! Greet gaat naar het theater! Greet gaat dansen! Greet trouwt met de bühne en met niets anders!'

En als Greet dan uitverteld was, trok ze haar matras van het bed, ze legde die op de grond en begon haar dans- en uithoudingsoefeningen te doen. Alles heel geruisloos, want vader mocht het niet horen. En vader mocht ook niets weten van Greet's plannen om zich aan te melden bij een revuegezelschap zodra ze eenentwintig was. En om er zeker van te zijn dat er tegen die tijd een plaatsje voor haar was, had ze het aangelegd met een man die beweerde toneelmeester te zijn van een theater in Utrecht.

Maar Greet werd verliefd... en Greet werd zwanger... en daarmee begon de ellende thuis, waar ze er niets van mochten weten. En Greet 's nachts maar huilen en smeken: 'Help me, Nellie. Help me!'

Totdat Greet op een nacht vertelde dat ze zelf een oplossing had: ze ging naar het buitenland, dan zouden vader en moeder nooit iets weten van een kind, want het kind gaf ze weg aan wie het wilde hebben. 'Maar die bevalling, Nellie, daar ben ik bang voor. Heel bang! En als ik het niet overleef, wil je dan tegen vader en moeder zeggen dat ik veel van ze hield maar niet zonder dansen kon? En wil je dan ook voor me bidden en God om vergeving voor me vragen?'

'Je laat je lekkere vis koud worden,' klonk Frans vanaf de overkant van het keukentafeltje. 'En je ziet eruit als een dweil op werkdag. Kom, eet op die hap en daarna naar bed. Het bed dat je tot nog toe gewend was, want ik slaap hiernaast.'

‘Hiernaast?’ herhaalde Nellie afwezig.

‘Ja, hiernaast, daar staat toch een loods?’

‘Dat is zo, maar kun je daar dan in?’

‘Natuurlijk kan ik daar in, die loods is immers van mij.’

‘O, dat wist ik niet.’

‘t Staat er anders met grote witte letters op, hoor: Timmerbedrijf Frans Brouwer. Nooit gelezen?’

‘Dat wel, maar ik wist niet wie die persoon was.’

‘Dan weet je het nu en ik zal je vertellen hoe ik aan mijn bezit kom. Of heb je geen zin in m’n verhaal?’

‘Ja, vertel maar,’ antwoordde Nellie, blij dat hij niet meer vroeg naar haar conflict.

‘Het was zo,’ begon Frans, ‘dat ik op m’n achttiende de ambachtsschool verliet met een diploma van timmerman op zak. Kort daarna kon ik aan de slag bij een aannemer met een goede naam. Omdat mijn ouders het financieel goed hadden, mocht ik m’n loon zelf houden en had ik in korte tijd genoeg gespaard om een bootje te kunnen kopen. Want dat was een wens van me: een bootje om in m’n vrije tijd te gaan vissen. Via een advertentie vond ik het bootje dat ik zocht, maar het lag hier in het haventje, dus ver van m’n thuis, en dat vond mijn moeder niet leuk. Maar ik was er wel erg blij mee, want als ik het bootje kocht, had ik ook recht op de ligplaats en die waren er niet zo veel. Na enig zeuren van mijn kant is moeder op den duur gezwicht en kon ik op de motor naar Scharnisse. Ja, ik was een verwend jongetje, want die motor had ik op m’n achttiende van mijn ouders gekregen. Door dat alles waren de zaterdagmiddagen en de zondagen voor mij een feest. Vooral toen ik Bettie ontmoette. Bettie is het meisje dat later mijn vrouw werd. Haar ouders hadden ook een boot in het haventje, dus ik zag haar bijna iedere week. Het kwam tot een vriendschap tussen ons en we kregen later verkering. Intussen had ik ook kennisgemaakt met Meriete, een oude weduwe die toen dit huisje bewoonde en met wie ik vaak

een praatje maakte en op den duur een kop koffie dronk. Zo wilde ze het graag, omdat ik haar dikwijls een paar scholletjes gaf als ik goed gevangen had.

Naarmate de tijd verstreek werd onze vriendschap hechter en deed ik Meriete een plezier als ik na elke visdag even bij haar binnenkwam voor een kop koffie, en 's winters voor een bord soep. Want in het najaar en begin van de winter vis ik ook en dan is het vooral de kabeljauw waar ik op aas. Bij een van die visites vertelde Meriete me dat ze de loods wilde verkopen. De loods was de werkplaats van haar overleden man geweest en stond sinds z'n dood een beetje te verpieteren. Dat vond ze zonde en ze vroeg me of ik er iemand voor wist. Nou, die wist ik wel, ik had er zelf veel zin in, want met het bezit van die loods kon ik immers een timmerbedrijf voor mezelf beginnen. En als ik er een dagverblijfje in maakte, kon ik er na het vissen blijven slapen en m'n boot en motor stallen. Maar ja, mijn spaarpot was niet toereikend genoeg voor die koop. Dat wist ik al zonder dat Meriete een prijs noemde. Toen ik het onderwerp thuis aanroerde, zei m'n vader: 'Ik kan je verlangen naar die loods best begrijpen, maar ik kan je niet helpen met de financiën. Je moeder en ik hebben kortgeleden ons geld belegd voor onze uitvaart en wat er over is is niet voldoende voor zo'n aankoop, snap je?'

Dat snapte ik. Ze hadden immers veel betaald voor mijn motor. Maar toen zei mijn vader: 'Leg je plannen eens voor aan je grootvader, want die zit goed bij kas,' en dat heb ik toen gedaan. De eerstvolgende zondag al. Om hem mild te stemmen, kwam ik vroeg en ging met hem mee naar de kerk, waar we in het vak van de notabelen gingen zitten. En daar ging mijn opa met trots vertellen dat ik z'n kleinzoon was en naar hem vernoemd ben.

Na het eten, toen mijn grootvader klaar was met het dankgebed en het bijbellezen, roerde ik de plannen aan die de hele ochtend al op het puntje van mijn tong lagen. Maar

o, wat schrok ik toen bleek dat mijn woorden bij m'n opa in het verkeerde keelgat schoten en hij me toesnauwde: 'Wel heb ik ooit, hoe heb je de moed om op zondag met mij over geldzaken te beginnen? 't Is immers de dag des Heren. Die behoor je te eerbiedigen en niet te ontheiligen. Weet je moeder hiervan?'

'Nee, die weet het niet,' loog ik, waarop m'n grootvader zei: 'Dat is haar geluk, anders had ik haar meteen onterfd. Van je vader verwacht ik geen eerbiediging van de zondag. Je vader is een losbol. Zo'n roomse die rustig vanuit de kerk de kroeg in duikt. Zoiets is toch niet te begrijpen? Eerst een kruisje slaan en daarna aan een jenevertje lurken... Maar ja, je moeder wilde hem graag. Was smoorverliefd en toonde geen interesse in die domineeszoon op wie ik het voorzien had. Ik heb toegestemd in het huwelijk van je ouders omdat je grootmoeder erop aandrong, maar daarmee hield voor mij het contact op. Ik heb het er erg moeilijk mee gehad, vooral toen je grootmoeder stierf en ik alleen achterbleef. Ja, ik beken het eerlijk, toen heb ik vaak naar je moeder verlangd. Ze was de enige die ik nog had. Maar toch... ik kwam er niet toe haar te bezoeken, want dan moest ik door dezelfde deur als haar man en dat verdomde ik. Ik duld hem niet rond mijn voeten.'

En zo foeterde mijn opa maar door. Toen ik opstond om naar huis te gaan zei hij: 'Kom maar terug op een doordeweekse dag en breng m'n groeten over aan je moeder.'

Onderweg naar huis krioelde het in m'n hoofd van allerlei gedachten, maar één ding wist ik zeker: als ik ooit een gezin ging stichten, zou dat zonder een geloofsoorlog moeten zijn. In zo'n twistappel had ik geen zin en ook niet in een tweede bezoek aan mijn grootvader. Dan maar geen centen.

Het toeval wilde dat ik enige tijd later het aanbod kreeg om aan te monstereen op een koopvaardijchip als timmerman. Hun vaste man was ziek geworden en ze zaten met

hun vingers tussen de deur. De reis zou vijf maanden duren. Daar had ik wel moeite mee, want ik was inmiddels verliefd en nogal jaloers. Maar ik ben toch gegaan, want het verdiende goed omdat de zondagen ook betaald werden, en bovendien had ik veel zin in die loods.

Toen ik terugkwam van zee had ik een goedgevulde beurs, was Bettie zwanger en m'n vader ziek.

We trouwden zonder franje, want m'n vader was zeker dan we dachten, hij stierf tijdens onze wittebroodsweken. Intussen had m'n grootvader, via een brief, weer toenadering gezocht en vroeg me eens te komen. Op aandrang van mijn moeder deed ik het, ondanks m'n verontwaardiging dat-ie niks van zich had laten horen op het overlijdensbericht van mijn vader. Ook toen ik bij hem was repte hij er met geen woord over, maar hij duwde wel een document in m'n handen waarin beschreven stond dat ik eigenaar was geworden van die loods hier en de bunder grond die erbij hoorde.

Ik kon m'n ogen niet geloven toen ik het las en voelde me schatrijk, maar ook weer niet, want diep in mijn hart knaagde het gevoel dat ik voor die rijkdom mijn vader ver-raden had. Ik zat er lang mee, totdat ik het op een dag aanroerde bij ouwe Simon. Ken je Simon? Hij woont hier verderop in het laatste huisje bij de kaai. Ben je al eens bij hem geweest?

'Nee, dat niet, maar ik heb hem ontmoet in het dorp.'

'O ja, ik begrijp het. Simon maakt bijna dagelijks een rondje door het dorp en laat een gezellig praatje niet aan zich voorbijgaan. Ga morgen maar eens naar hem toe met een gebakken scholletje, moet je zien hoe blij hij is. Hij gaat meteen koffie voor je zetten. Wedden?'

DAPHNE VAN RAPENBURGH

Dag, m'n kind

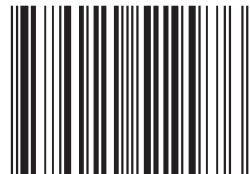
Wanneer Nellie na de watersnoodramp de brokstukken van haar leven probeert samen te rapen, slaat het noodlot opnieuw toe: haar enig overgebleven broer Martijn krijgt in Canada een gruwelijk ongeluk. Nellie onderneemt de verre reis naar Canada om zijn gezin bij te staan. In dit uitgestrekte, vreemde land, waarvan ze de taal en cultuur niet kent, lukt het Nellie echter niet om te aarden. Ze wordt meer en meer verscheurd door heimwee.

Daphne van Rapenburgh is de bekende auteur van de *Marskramerskronieken*, waarvan onlangs het afsluitende deel *Zo sterft geluk* verscheen. Met *Dag, m'n kind* verkent ze nieuwe thema's in een nieuwe omgeving, maar ze hanteert nog steeds dezelfde soepele pen.

Westfriesland

ISBN 978 90 205 1997 6 NUR 344

9 789020 519976

www.uitgeverijwestfriesland.nl